

Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll nr 187

Tallinn, Toompea ja videosild

Teisipäev, 11. november 2025

Algus 14.00, lõpp 15.11

Juhataja: Annely Akkermann (esimees)

Protokollija: Epp-Sandra Satsmann (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev

Komisjoni ametnikud: Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristo Varend (nõunik), Vivian Põld (konsultant)

Puudusid: Martin Helme ja Kersti Sarapuu

Kutsutud: Rahandusministeeriumi Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö osakonnajuhataja Martin Põder (1. päevakorrapunkt); Kollektiivse pöördumise esitajate esindaja Jana Guzanova, Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna juhataja Erle Kõomets ja makromajanduse talituse analüütik Madis Aben (2. päevakorrapunkt); finantsteenuste poliitika osakonna nõunikud Valner Lille ja Elise Kõiv ning FinanceEstonia kapitaliturgude töögrupi juht Valeria Kiisk ja Lightyear Europe AS-i esindaja Maarja Tambet (3. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Rahandusministeeriumi ülevaade Eesti osalemisest Euroopa Stabiilsusmehhanismis
2. Kollektiivne pöördumine "Rahvaalgatus toidukaupadele kehtiva käibemaksumäära vähendamiseks"
3. Vabariigi Valitsuse algatatud väärtpaberituru seaduse muutmise seaduse eelnõu (690 SE) teiseks lugemiseks ettevalmistamine
4. Arvamuse andmine riigikaitsekomisjonile tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (668 SE) kohta
5. Info ja muud küsimused

1. Rahandusministeeriumi ülevaade Eesti osalemisest Euroopa Stabiilsusmehhanismis

Annely Akkermann teavitas, et Riigikogu täiskogus on Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) ülevaade kavandatud 18. novembril.

Martin Põder andis ülevaade Eesti osalemisest ESMis. Igal aastal läheb aruandlus järjest paremini. Need riigid, kes kunagi programmides olid, on asunud oma laene tagasi maksma. Tegemist on väga pikaajaliste laenudega, aga laenujäägid vähenevad. Kui laene tagasi makstakse, siis vabaneb EMSi ressurss, mida saaks kasutada järgmiste kriiside korral. ESMi laenuvõimekus on 500 miljardit eurot ning tänaseks on sellest vaba 420 miljardit eurot. Seda

oleks võimalik kasutada võimalike kriiside puhul. ESMi liikmeskond jätkab laienemist. Eurosalas on 20 riiki ning nii on see ka ESMis. Järgmisel aastal liitub euroalaga Bulgaaria ja siis on ESMis 21 riiki. ESM on 13 aastat vana. Tehakse analüüse, kas toetusinstrumendid on jätkuvalt sobivad. ESMi lepingut on ühel korral muudetud ning see ratifitseeriti Riigikogus 2021. aastal. Need muudatused ei ole aga jõustunud, sest Itaalia ei ole veel muudatusi ratifitseerinud. Põhimõttelised muudatused tehakse ühehäälselt. Muudatuste kohaselt saaks ESM olla panganduskriiside puhul täiendav puhver. Samas on Euroopa ühtse kriisilahendusfondi, mida saab kriisi ajal enne kasutada, sihttase juba saavutatud ja ületatud. ESM on oma rolli hästi täitnud, sest juba sellise institutsiooni olemasolu aitab turge rahustada. **Aivar Sõerd** tõdes, et Kreeka programm peaks olema mahult kõige suurem. Kreekal olid pikad põhiosa tagasimakse tähtajad. Ta küsis, kas põhimakseteni on jõutud. ESM töötab panga põhimõttel ja laenukahjumeid ei ole. Kas on kaalutud liikmesriikidele sümboolsete dividendide maksmist?

Martin Põder vastas, et praegu dividendide maksmise kavatsust ei ole. Tegemist on noore asutusega ja reservidesse kogunenud kasum on kokku umbes 5 miljardit eurot. Kreeka on laenu saanud ESMist ja ESMi eelkäijast Euroopa Finantsstabiilsuse Fondist ehk EFSFist. Mõlema puhul on asutud põhisummat tagasi maksuma. EFSFilt saadi 142 miljardit eurot ning sellest on tagasi makstud 16 miljardit eurot. ESMist saadi 62 miljardit eurot ning tagasi on makstud 2,5 miljardit eurot. ESMi laenude keskmine tähtaeg on 32 aastat ja EFSFi oma 42 aastat. Osad riigid on maksnud mõned laenud ennetähtaegselt tagasi.

Mart Võrklaev küsis, kui palju raha on ESMil.

Martin Põder vastas, et kokkulepitud laenuvõimekus on 500 miljardit eurot, millest täna on vaba 420 miljardit eurot.

Mart Võrklaev küsis, kas ESMi raha saaks kasutada Ukraina toetamise rahastamise garanteerimise varuvariantiks.

Martin Põder vastas, et ESMi kuuluvad ainult euroala riigid. ESMi mittekuuluvad Euroopa Liidu riigid peaksid teistmoodi kaasuma riskide tagamisse. Praegused ESMi tegevuspõhimõtted on rangelt piiritletud. Asutamislepingu muutmine ei pruugi kiiresti juhtuda. Iseenesest ei saa välistada, et riigid otsustavad Ukraina toetamiseks valitsustevahelise lepinguga appimineku. Kui seda mõeldakse ESMi kaudu, siis esiteks võtab see aega ja tuleb mõelda, kuidas kaasata euroala väliseid riike.

Mart Võrklaev tõdes, et abi garanteerimisega on mõnes mõttes aega. Võib-olla tasuks seda mõtet arutada.

Annely Akkermann sõnas, et põhjalikum ettekannet saab kuulata täiskogus 18. novembril.

2. Kollektiivne pöördumine "Rahvaalgatus toidukaupadele kehtiva käibemaksumäära vähendamiseks"

Annely Akkermann sõnas sissejuhatuseks, et käesoleva aasta 28. augustil võeti menetlusse kollektiivne pöördumine „Rahvaalgatus toidukaupadele kehtiva käibemaksumäära vähendamiseks“, mille on allkirjastanud 98 580 inimest. Vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele arutab komisjon pöördumist kolme kuu jooksul ning teeb otsuse pöördumise kohta kuue kuu jooksul pöördumise menetlusse võtmisest arvates. Komisjon kutsub pöördumisele märgitud kontaktisiku või tema esindaja komisjoni istungile pöördumist selgitama. Rahanduskomisjon kuulab ära pöördumise esitajate esindaja ettekande ja argumentid. Otsused kollektiivse pöördumise kohta teeb komisjon hiljemalt 9. märtsiks 2026. aastal.

Jana Guzanova andis ülevaate kollektiivsest pöördumisest. Ta tõdes, et on hea meel, et petitioon on jõudnud rahanduskomisjoni. Loodetavasti võetakse seda tõsiselt. Käesoleva

aasta 1. juulist kehtib 24%-line käibemaks, mis on üks Euroopa Liidu (EL) kõrgemaid. Eestist kõrgem käibemaks on ainult Taanis, kus see on 25%. Nii kõrge käibemaksumäär erineb enamiku ELi liikmesriikide vastavast maksumäärast. Enamikus ELi liikmesriikides on kehtestatud toidukaupadele madalam käibemaksumäär, et kaitsta tarbijat ja leevendada hinnatõusu mõju. Näiteks Soomes on otsustatud alandada toiduainete käibemaksu 13,5%-le ning Itaalias on toiduainete käibemaks aga lausa 4%. Algatuse eesmärk on saata Riigikogule signaal, et selline maksukoormus süvendab ebavõrdsust ja koormab tarbijate toidueelarvet. Toidukorv on muutunud kalliks. Arvestades seda, et Eestis elab siiski peaaegu 25% inimestest suhtelises või absoluutses vaesuses, ei ole toiduhindade kasv inimestele enam kuidagi jätkusuutlik. Kõrge käibemaksumäär toidule loob mitmeid negatiivseid tagajärgi. Esiteks, majanduslik ebavõrdsus, sest madalama sissetulekuga leibkonnad peavad suurema osa oma sissetulekust kulutama toidule. See tõstab ka vaesuse ja toidupuuduse riski, suurendab tervishoiusüsteemi koormust, sest inimesed peavad ostma madalama kvaliteediga toitu, mis ei anna neile piisavalt toitaineid. Lisaks põhjustab ebapiisav toitumine terviseprobleeme. Täiendavalt majanduslikele ja sotsiaalsetele mõjudele on tegemist ka inimväärikuse küsimusega. Inimväärikus on Eesti põhiseaduse üks tuumikpõhimõtteid. Piisava toidu olemasolu ja selle kättesaadavus on otseselt seotud inimväärikuse tagamisega. Riik ei tohi muuta inimest riigivõimu objektiks ega jätta teda kaitsest ilma. Riigil on kohustus tagada inimväärsed elutingimused ja osutada abi puuduse korral. Toiduained kuuluvad iga inimese esmavajaduste hulka ning nende kättesaadavuse piiramine kõrge maksukoormusega tähendab otseselt inimväärsede elutingimuste riivet. Toidukaupade käibemaksu vähendamine on vajalik selleks, et tagada inimestele ligipääs toidule, vähendada majanduslikku ebavõrdsust, toetada rahva tervist ning täita riigi põhiseaduslikku kohustust tagada inimväärsed elutingimused. Umbes 100 000 inimest on edastanud Riigikogule selge signaali, et toidukaupadele kehtestataks käibemaksu soodusmäär 10%. Kooskõlas käibemaksudirektiiviga saaks vähendatud määr meil praegu olla kas 9% või 13%. Selline käibemaksumäära kehtestamine aitaks vähendada hinnasurvet, pidurdada inflatsiooni, suurendada inimeste ostujõudu ja selle kaudu vähendada ebavõrdsus- ja vaesusrisi, toetada rahva tervist ja ühiskondlikku sidusust ning täita riigi põhiseaduslikku kohustust tagada inimväärsed elutingimused kõigile. See ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu laialt levinud praktikaga ja aitab muuta Eesti maksusüsteemi õiglasemaks ja jätkusuutlikumaks. Ta tõdes, et toit ei ole pelgalt tarbimiskaup, vaid see on osa inimeste identiteedist, traditsioonidest ja suhtest iseendaga. Soodsam käibemaks toetab ligipääsu mitmekesisele ja kvaliteetsele toidule ning taskukohane juurdepääs kvaliteetsele toidule on otseselt seotud inimväärikuse kaitse ja inimväärsede elutingimuste tagamisega.

Madis Aben andis ülevaate Rahandusministeeriumi seisukohtadest. Ettekanne on protokollis lisas 1. Eesti käibemaksumäär ei ole Euroopa Liidus kõige kõrgem, aga siiski üle keskmise. Selle taga on rahvusvaheliste organisatsioonide soovitus maksupoliitika kohta, et pigem maksustada rohkem tarbimist ja vähem tulu teenimist. Eesti on seda soovitust rakendanud. Eestis on aktsiisikoormus suhteliselt kõrge. 2023. aasta lõpuni oli Eesti hinnatõus natuke kiirem kui Lätis ja Leedus. Petitsioonil on kolm peamist eesmärki, milleks on vähendada hinnasurvet, toetada leibkondade ostujõudu ning vähendada ebavõrdsust ja vaesusrisi. Inimeste ostujõu kasv on majandustegevuse põhiline eesmärk. Samas on ostujõu kasvatamine pikaajaline tegevus ja see ei saa juhtuda üleöö. Kui inimeste üldist ostujõudu või toidukaupade ostujõudu soovitakse kasvatada, siis peab see tulema millegi arvelt. Riik saab lühikeses plaanis toetada kellegi ostujõudu teiste arvelt või toetada ostujõudu millegi muu arvelt. Juhul, kui toiduainete käibemaksu langetatakse 9% peale, siis selleks, et eelarvedefitsiit

ei süveneks, peaks standardmäär tõusma 28%-ni. Sel viisil saaks muude kaupade arvelt toidu natukene odavamaks. Teiseks eesmärgiks on hinnasurve vähendamine. Ei ole teada, kuivõrd käibemaksu langetus tarbija jaoks lõpphinda jõuab. Vaadates praegust sotsiaalset survet toiduhindade kontrolli all hoidmiseks, siis lühikesed plaanis jõuaks see tõenäoliselt ka hinda. See ei ole aga argument, mille põhjal otsustada, kas käibemaksu langetust toidule tuleks toetada või mitte. Isegi, kui käibemaksu langetus jõuaks hinda, siis käibemaksuerisus toidule on siiski väga kulukas ja ebaefektiivne meede toidu kättesaadavamaks tegemiseks vaesematele elanikele. Jõukamad inimesed kulutavad toidule rohkem raha, sest nende toidukorv on oluliselt kallim kui vähem jõukatel. Elanikkonna jõukam viiendik kulutab toidule kaks korda rohkem raha kui elanikkonna vaesem viiendik. Käibemaksu langetus oleks kingitus kõigile, kaasa arvatud jõukamale elanikkonnale. Administratiivselt kulukas on madalamat käibemaksumäära vääriva toidu eristamine muudest kaupadest. See nõuab paljudelt osapoolset lisategevusi ja järelevalvet. Erisused käibemaksumääras loovad ettevõtjatele võimalused manipuleerida nii, et oma kaupu saaks nihutada sellistesse kategooriatesse, et nad kvalifitseeruks madalamale käibemaksumäärale. Selle kohta on tuua näide Suurbritanniast, kus 1990-ndatel olid koogid maksustatud madalama maksumääraga ja küpsised kõrgema maksumääraga. Pehme Jaffa küpsiste puhul väideti seal, et tegemist on kookidega. Kolmas eesmärk, mille kohaselt soovitakse vähendada ebavõrdsust ja vaesusriski, on õilis. Käibemaks on aga efektiivne maks juhul, kui see on ühtse määraga. See ei sobi jaotuslike eesmärkide täitmiseks, nagu ebavõrdsuse ja vaesuse vähendamine. Maksusüsteem tervikuna peab olema progressiivne. See tähendab, et kõrgem tulu peaks olema maksustatud kõrgema määraga. Käibemaksu puhul ei ole mõistlik tegeleda selle maksu jaotusega. Vaesusega tegelevad otsesed maksud ja otsetoetused. Käibemaksust on võimalik teha progressiivne maks ilma, et see üldist süsteemi rikuks. Sel viisil kehtiks kõrge ühtlane määr, aga vaesematele elanikele tagastataks sisuliselt ostuhetkel põhitoiduainetelt makstav käibemaks. See eeldab digiriigi taset. Põhimõtteliselt on see võimalik, küsimus on selle mõistlikus teostamises. Igal juhul kaasneksid sellega administreerimise probleemid ja riik peaks tegelema madalama käibemaksuga kaupade defineerimise ja järelevalvega. Ettevõtjatel on sel juhul endiselt stiimul manipuleerida kaupadega, mis lähevad madalama käibemaksu alla. Maks on efektiivne siis, kui see kogub palju tulu, aga ei muuda oluliselt inimeste käitumist. Efektiivseks maksuks on näiteks bensiiniaktsiis.

Andrei Korobeinik küsis, kuidas on Tinbergeni reegel, mille kohaselt on iga eesmärgi jaoks tarvis vähemalt ühte meetet, antud kontekstis relevantne. Kui eesmärgiks on vähendada ebavõrdsust, siis esitatud meede on selle reeglga kooskõlas.

Madis Aben vastas, et kui soovitakse kedagi toetada, siis ei saa kõiki korraga toetada. Ei saa korraga toetada rikkaid ja vaeseid ning toidu, riiete ja auto ostmist. Riigil on eelarvepiirang. Riigil on vaja maksutulu. Käibemaks on eelarve täitmise vahend ning see on tema põhiline eesmärk. Käibemaks ei ole sotsiaalseks eesmärgiks hea meede.

Andrei Korobeinik tõdes, et kui rääkida progressiivsest tulumaksust, siis selle eesmärk on vähendada ühiskonnas ebavõrdsust. Vaesemad maksavad väiksema protsendi tulumaksu ja rikkamad maksavad rohkem. Samas see maks täidab ka eelarvet. Vabariigi Valitsuse arvates ei ole ühtlase tulumaksuvaba miinimumi kehtestamine riigi raha raiskamine, kuigi see maksab kaks korda rohkem, kui toidu käibemaksu vähendamine.

Madis Aben vastas, et ei käsitletud tulumaksuküsimust oma ettekandes.

Anneli Akkermann sõnas, et tuleb jääda käibemaksu teema juurde.

Andrei Korobeinik tõdes, et seda teemat ei saa käsitleda väljaspool üldist maksusüsteemi.

Madis Aben vastas, et maksusüsteem on tervik. Toidu alandatud käibemaks aitaks

vaesematel elanikel toitu osta. Tekib küsimus, kust võetakse raha, et riigikassa auku täita. Lõpuks jõutakse ikka selle juurde, et efektiivne on käibemaksuga korjata maksutulu.

Aivar Kokk küsis 9%-lise toiduainete käibemaksu maksumuse kohta.

Madis Aben vastas, et kui võtta arvesse kõiki toiduaineid, siis on summaks 400 miljonit eurot.

Riina Sikkut küsis kollektiivse pöördumise esitajate esindajalt, kas nende puhul on aktsepteeritavad ka mingid muud lahendused ja kas on saadud tagasisidet otsetoetuste kohta.

Jana Guzanova vastas, et tema on saanud tagasisideks, et kui toiduainete hinnad ja elukallidus oleksid madalamad, siis tegelikult ülejäänud kuludega saadaks hakkama. Näiteks kulub kolme lapse toitmiseks igapäevaselt suur summa. Ta tõdes, et inimesed ei ole tõenäoliselt toetuste peale mõelnud või ei looda nendele. Tihti öeldakse, et raske on pakkuda täisväärtuslikke toitu, mis sisaldaks liha, sest see on kallid. Suuresti süüakse pastatoite, sest need on soodsamad.

Annelly Akkermann küsis, millise arvamuse tekitas esitajate esindajale

Rahandusministeeriumi ettekande kuulamine. Seal oli slaididelt näha, et toidu hind kasvas juba enne 1. juulit toimunud käibemaksu tõusu.

Jana Guzanova vastas, et tõenäoliselt ei tahtnud kaupmehed inimesi šokeerida. Hinnatõus on sel juhul psühholoogiliselt vastuvõetavam. Hinnatõus on tavaliselt suurem kui 2%, sest mõjutab kogu toiduainetööstust seda alates seemnest lõpetades transpordikuludega.

Annelly Akkermann märkis, et käibemaks on lisandväärtusmaks. Käibemaks ei kumuleeru hinda, sest see arvestatakse tegelikku kuluahelat pidi tagasi.

Jana Guzanova vastas, et põllumehed on tõenäoliselt teisel arvamusel. Kui igast ahelast lisandub 2%, siis sellel on suur mõju lõpphinnale.

Annelly Akkermann sõnas, et komisjoni kujundab oma arvamuse hiljemalt 9. märtsiks 2026. aastal.

Otsustati:

2.1. Jätkata arutelu komisjonis (konsensus: Annelly Akkermann, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

3. Vabariigi Valitsuse algatatud väärtpaberituru seaduse muutmise seaduse eelnõu (690 SE) teiseks lugemiseks ettevalmistamine

Annelly Akkermann sõnas, et eelnõuga lihtsustatakse kapitali kaasamist väärtpaberiemissioonide korral ja vähendatakse finantsteenuse pakkujate koormust teabe avalikustamisel. Eelnõu läbis esimese lugemise 6. oktoobril. Tähtajaks Riigikogust eelnõule muudatusettepanekuid ei esitatud. Arvamuse ettepanekutega esitasid eelnõule Rahandusministeerium, MTÜ FinanceEstonia ja Lightyear Europe AS (Lightyear Europe). Eesti Pangal ja Finantsinspeksioonil ettepanekuid eelnõu muutmiseks ei olnud. FinanceEstonia ja Lightyear Europe on esitanud ettepaneku lihtsustada täiendavalt investeerimisteenuste osutamist.

Valeria Kiisk andis ülevaate FinanceEstonia seisukohtadest. Suures osas tugineti Lightyear Europe koostatud ettepanekutele. Eelnõus on vägagi tervitatav prospekti koostamise künnise tõstmine, et ettevõtetele ligipääs kapitalile lihtsustuks ja regulatiivsed teemad saaksid lihtsamalt lahendatud.

Maarja Tambet andis ülevaate Lightyear Europe seisukohtadest. Need muudatused ei ole otseselt seotud esialgse eelnõu tekstiga. Need on üsna tehnilised muudatused, mille võiks väärtpaberituru seaduses ära parandada. Praegu näeb väärtpaberituru seadus ette teatud kliendi

käest saadavate kinnituste puhul karmi kirjaliku vormi nõude. Eesti seaduste järgi tähendab kirjaliku vormi nõue seda, et on omakäeline allkiri või kõige kõrgema kraadiga digiallkiri. Samas Euroopa Liidu õigusaktid seda ette ei näe. Investeermisteenuste pakkujal, kes ekspordib näiteks teenuseid Eestist välja, ei ole võimalik selle kraadiga allkirja saada kõikidelt klientidelt, eelkõige neilt, kes tegutsevad teistes Euroopa riikides, kuivõrd seal ei ole digiteenused nii hästi välja arenenud kui meil. Ettepanek on viia Eesti seadus kooskõlla Euroopa Liidu õiguse põhimõtetega.

Annely Akkermann küsis, kas ei ole põhjust arvata, et regulatsioon peaks olema rangem, et finantspettuseid vältida.

Maarja Tambet vastas, et sellist probleemi ta ei näe, sest nõuded oleks ikkagi seotud finantspettuste ennetamisega. Tuvastatakse kliendid ja tehakse neile tunne on klienti protseduurid. Kliendilepingu sõlmimiseks allkirjastamise nõuet ei ole. Selleks esitatakse vastavas elektroonilises keskkonnas vaid vajalik kinnitus. Soovitakse vaid, et loobutaks konkreetsetest nõuetest, mis on lepingu sõlmimise nõuetest karmimad ja nõuded oleksid omavahel kooskõlas. Isikusamasuse tuvastamine on täiendavalt tagatud.

Annely Akkermann küsis, mida arwab sellest ettepanekust Rahandusministeerium.

Elise Kõiv vastas, et ettepanekutega ollakse nõus. Sarnane muudatus on varem sisse viidud väärtpaberituru seaduse § 88 lõikesse 1.

Annely Akkermann sõnas, et vastav muudatusettepanek sõnastatakse 17. novembri istungiks.

Aivar Kokk küsis, kas prospekti koostamise künnise suurus ei ole hiljuti juba korra tõstetud. Milline Euroopas keskmiselt see künnis on?

Valeria Kiisk vastas, et võimalik on kehtestada kaks määra, milleks on 5 ja 12 miljonit eurot. Praegu tundub selle tõstmine 12 miljoni peale vägagi mõistlik.

Aivar Kokk küsis, kui paljudes riikides on künnis 5 ja kui paljudes 12 miljonit ja palus selle info komisjonile saata.

Valner Lille täpsustas, et meil tuleb vaadata, mida teevad Läti ja Leedu. Nemad teadaolevalt plaanivad samamoodi tõsta selle künnise 12 miljoni peale.

Annely Akkermann sõnas, et Rahandusministeeriumist saadetakse võimalusel komisjoni liikmetele vastus, millised on need piirmäärad teistes riikides. Ta palus tutvustada Rahandusministeeriumi esitatud ettepanekuid.

Valner Lille vastas, et ettepanekud puudutavad kahte teemat. Üks puudutab peatselt Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Asutuse (ESMA) juurde loodavat ühtset ligipääsupunkti ESAP (The European Single Access Point). Sinna hakkab erinevate börsiettevõtete avaldatav info kokku liikuma. Esimene info, mis sinna liikuma hakkab on teave börsiemitentide kohta. Praegu esitatakse see teave liikmesriikides tsentraalsesse korraldatud teabe salvestamise süsteemi, mis meil asub Finantsinspeksiooni juures. Kui ESAP luuakse, siis edaspidi on vastav info ka sealt kõigile kättesaadav. Võimaldatakse otsingut erinevate kriteeriumite järgi. Tehtav muudatus seisneb selles, et süsteemi tuleb otsingute tegemiseks lisada vajalikud metaandmed. Lisaks on ESAPiga soetud ka muudatused, mille kohaselt info korraldatud teabe avaldamisega seotud Finantsinspeksiooni poolt määratud karistuste ja vormistatud haldusaktide kohta esitatakse samuti ESAPile. Kui vastav info siin avaldatakse, siis Finantsinspeksioon peab selle ka ESAPisse lisama. Teiseks võeti vastu ESG ehk keskkonnasotsiaalsete ja juhtimisstandardite reitinguid käsitlev määrus, mis allutab reitingu loojad ja nõuded reitingutele ESMA järelevalvele. Need reitingud on mingil määral sarnased krediidireitingutega. ESMA teeb järelevalvet reitingute loojate üle. Nad teevad seejuures koostööd liikmesriikides kohalike järelevalveasutustega. Finantsinspeksioon saab muudatuste

kohaselt õiguse volituse alusel teostada teatud järelevalvetoiminguid. ESAP saab pöörduda Finantsinspeksiooni poole, et viia siin läbi näiteks kohapealseid kontrole ning sellega kaasnevad kulud inspeksioonile kompenseeritakse. Ülejäänud muudatused on tehnilist laadi. Jõustumisnorm muutub, sest muutmiskäskude numeratsioon muutub. ESAPiga soetud nõudeid hakatakse kohaldama 10. juulist 2026. aastal.

Annely Akkermann küsis, kas Finantsinspeksioon on Eestis ESMA ja ESAPi väravahoidja.

Valner Lille vastas, et Finantsinspeksioon on asutus, kelle kaudu korraldatud teave liigub.

Nende juures asub tsentraalselt korraldatud teabe salvestamise süsteem.

Diana Ingerainen küsis, millist lisandväärtust muudatused loovad ja kas Finantsinspeksiooni senistest pädevustest üksi ei piisa.

Valner Lille vastas, et idee seisneb selles, et börsiettevõtted muutuksid üle Euroopa ja ka globaalsemalt rohkem nähtavamaks. Euroopas oleks koht, kus ettevõtete avaldatud info oleks keskselt kättesaadav. Sealt on leitav info 27 liikmesriigi ettevõtete kohta. See parandab väiksemate ettevõtete nähtavust, teabe avaldamist, läbipaistvust ja nende rahastamist.

Aivar Kokk küsis, kui palju muudatused maksma lähevad ja kes selle eest maksab.

Valner Lille vastas, et Finantsinspeksioonile ei ole riigieelarvest vahendeid ette nähtud. Hinnanguliselt ei peaks sellega mingit olulist koormust riigieelarvele lisanduma. ESAPiga seoses ei tule uusi teabe avaldamise nõudeid. Muudatustega kaasneb vaid praegustele andmetele metaandmete juurde lisamine.

Aivar Kokk tegi ettepaneku, et Eesti Pangaliidu ja Finantsinspeksiooni käest küsitaks, milliseid kulusid nad muudatustega seoses ette näevad. Nende arvamus peaks siin juures olema.

Valner Lille vastas, et Finantsinspeksiooniga on muudatused kooskõlastatud. Muudatused on saadetud ka FinanceEstoniale, Eesti Pangaliidule ja börsile. Negatiivset tagasisidet ei ole saadud. Finantsinspeksioon peab seoses ESAPiga infovahetuse korraldamiseks nagunii vajalikud arendused tegema, sest neil on sellega seoses ka muid kaasnevaid kohustusi, näiteks väärtpaberite prospektide ESAPisse saatmine. Selle jaoks ei ole aga vaja muuta riigisisest õigust, sest see tuleneb Euroopa Liidu otsekohalduvast määrusest. Muudatustega on võrdlemisi kiire, sest vastavate nõuete ülevõtmine on veninud ja Euroopa Komisjon kaalub rikkumismenetluse alustamise võimalusi.

Annely Akkermann sõnas, et muudatused paistavad olevat seotud Euroopa Liidu kapitaliturgude algatuse ja kapitaliturgude suurema ühendamise eesmärkidega.

Annely Akkermann sõnas, et muudatusettepanekuid hääletatakse 17. novembri istungil.

Otsustati:

3.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 19.11.2025 (konsensus: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Mart Võrklaev).

3.2. Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Mart Võrklaev).

3.3. Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 03.12.2025 (konsensus: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Mart Võrklaev).

4. Arvamuse andmine riigikaitsekomisjonile tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (668 SE) kohta

Annely Akkermann sõnas, et arvamuse andmise lükatakse edasi, sest täiendavaid materjale ei ole komisjonile veel saabunud. Komisjon nõustus konsensuslikult (Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Riina Sikkut, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

5. Info ja muud küsimused

5.1. Komisjonile on laekunud Hoiu-Laenuühistute Liidu täiendav kiri seisukohtadega hoiu-laenuühistu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (671 SE) kohta.

(allkirjastatud digitaalselt)
Annely Akkermann
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Epp-Sandra Satsmann
protokollija